

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 1/22

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій
та освіти впродовж життя

27 серпня 2024 р., протокол № 7
Голова Вченої ради



Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

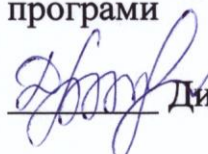
для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії»
спеціальності 256 «Національна безпека
(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»
освітньо-наукова програма «Національна безпека
(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Схвалено на засіданні кафедри
філософсько-історичних студій
та масових комунікацій
протокол № 2
від 23 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньо-наукової
програми

 Димитрій ГРИЦИШЕН

Розробник: д.філос.н., доц.,
професор кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій
СЛЮСАР Вадим

Житомир
2024 р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 2/22</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) освітньо-наукова програма «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 27 серпня 2024 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 3/22

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	–
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6,71	Освітньо-науковий ступінь: «доктор філософії»	Лекції	
		28 год.	–
		Практичні	
		28 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		94 год.	–
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 37 % аудиторних занять, 63 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 4/22

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти філософськими основами та методологією наукового пізнання, розуміння сутності та специфіки наукових досліджень, їх структуру, ідеали, норми й цінності. Предметом дисципліни є закономірності та тенденції наукового пізнання як особливої діяльності щодо виробництва наукових знань, наука як соціальний інститут, наука в системі вищої освіти.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретичних знань про закономірності та тенденції наукового пізнання;
- освоєння стилю наукового мислення;
- формування вміння використання отриманих знань в наукових дослідженнях за спеціальністю «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»;
- формування науково-методологічного світогляду через вивчення специфіки наукових знань та наукової картини світу;
- розуміти зміст філософії безпеки, війни та миру та особливості наукової діяльності у сфері безпеки

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей** за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми національної безпеки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **результатів навчання** за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ПРН 08. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичних та емпіричних досліджень національної безпеки, комп'ютерне моделювання, наявні літературні дані.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні **Soft skills**:

- *комунікативні навички*: вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 5/22

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФІЯ НАУКИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

Тема 1. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна (ЗК01, ПРН 08)

1. Предмет філософії науки.
2. Етапи її розвитку.
3. Основні функції філософії науки.
4. Діалектика сучасної науки та філософії.
5. Роль позитивізму, емпіріокритицизму, неопозитивізму, постпозитивізму у становленні філософії науки.
6. Класичні концепції філософії науки.

Тема 2. Природа науки (ЗК01, ПРН 08)

1. Наука як особливий тип знання.
2. Атрибутивні характеристики наукового знання.
3. Співвідношення науки і філософії.
4. Наукове і міфологічне знання.
5. Наукове і повсякденне знання.
6. Наукове і релігійне знання.
7. Наукове і позанаукове знання.

Тема 3. Стадії розвитку науки (ЗК01, ПРН 08)

1. Первісний етап розвитку знання.
2. Зародження науки в античності (Фалес, Піфагор, Арістотель). Формування перших систематичних знань у галузях математики, астрономії, медицини та фізики.
3. Наука в епоху Середньовіччя: вплив релігії на наукове мислення; схоластика та розвиток логіки в середньовічних університетах.
4. Новоевропейський період розвитку науки:
 - 1) Наукова революція XVII століття: відкриття Галілея, Кеплера, Ньютона, перехід від споглядальної до експериментальної науки.
 - 2) Становлення класичної науки (XVIII–XIX століття)
 - i. Просвітництво та роль науки у суспільному житті.
 - ii. Розвиток механіки, хімії, біології.
 - iii. Формування галузевих дисциплін.
 - 3) Криза класичної науки та виникнення некласичної науки (кінець XIX – початок XX століття): теорія відносності А. Ейнштейна; квантова механіка та нові погляди на природу матерії.
 - 4) Сучасний етап (XX–XXI століття)
5. Роль інституцій та наукових співтовариств у розвитку науки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 6/22

Тема 4. Філософія науки XIX-XX ст. (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Концепція наукового пізнання Е. Маха.
2. Природна концепція світу Р. Авенаріуса.
3. «Логічний атомізм» Б. Рассела.
4. Концепція «мовних ігор» Л. Вітгентштейна.
5. Концепція теоретичного реалізму П. Фейєрабенда.
6. Вчення про теорію як форму наукового пізнання К. Поппера.
7. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
8. Модель епістемі Мішеля Фуко.
9. Модель концептуальних популяцій Стівена Тулміна.
10. Модель мережевої організації теоретичного знання Лоуренса (Ларрі)

Лаудана.

Тема 5. Особливості наукової діяльності. Етика науки (ЗК01, ПРН 08)

1. Діалектика пізнавального процесу. Наукове пізнання як система.
2. Наукове дослідження: сутність і загальні підходи.
3. Науковий текст як спосіб і форма існування знання.
4. Мова науки.
5. Соціокультурна сутність науки.
6. Наука і мораль. Етика науки.
7. Персональна етика вченого. Академічна доброчесність науковця.
8. Етичні проблеми в контексті новітньої біотехнології, етика досліджень у воєнних науках.
9. Структура етичного регулювання наукових досліджень.

Тема 6. Структура наукового знання (ЗК01, ПРН 08)

1. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання.
2. Загальнонаукові і загальнологічні форми наукового знання.
3. Наукове поняття. Науковий закон. Наукова модель.
4. Емпіричні форми наукового знання. Емпіричний закон.
5. Теоретичні форми наукового знання.
 - a. Ідеалізація.
 - b. Теоретичний закон.
 - c. Наукова проблема.
 - d. Наукова гіпотеза.
6. Наукова картина світу.
7. Теорія як ідеал наукового пізнання. Наукова теорія: класифікація, складові та логічна структура.
8. Дисциплінарна структура науки. Класифікація наук.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 7/22

Тема 7. Методологія наукового пізнання (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Науковий метод на різних рівнях наукового пізнання.
2. Наукові методи, методологічні принципи й інші регулятиви наукової діяльності.
3. Емпіричні і теоретичні методи наукового пізнання (дослідження).
4. Емпіричні методи наукового пізнання.
 - a. Наукове спостереження.
 - b. Вимірювання.
 - c. Науковий експеримент.
5. Теоретичні методи наукового пізнання.
 - a. Ідеалізація.
 - b. Уявний експеримент.
 - c. Аксиоматичний метод.
 - d. Формалізація.
 - e. Математичне моделювання.
 - f. Метод гіпотез і гіпотетико-дедуктивний метод.
 - g. Верифікація і фальсифікація наукових гіпотез як спосіб встановлення їх достовірності та обґрунтованості
6. Загальнологічні методи наукового дослідження.
 - a. Абстрагування.
 - b. Порівняння.
 - c. Аналіз і синтез.
 - d. Індукція.
 - e. Аналогія.
 - f. Моделювання.
7. Методологія науки і наукова раціональність.
8. Фундаментальні і прикладні дослідження в науці.
9. Структурно-функціональний аналіз як науковий метод.
10. Методологія герменевтичного аналізу.
11. Феноменологічна методологія науки.
12. Методологічний плюралізм у філософії постмодернізму.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ НАУКИ

Тема 8. Наука як соціальний інститут (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Наука як соціокультурний феномен.
2. Історичний розвиток інституційних норм наукової діяльності.
3. Еволюція способів трансляції наукових знань.
4. Організація та еволюція наукового етосу.
 - a. Етос Мертона (етос класичної науки)
 - b. Сучасна (постакадемічна) наука і науковий етос Зімана (PLACE)
5. Наука, людина, повсякденність.
6. Наука як відповідь на людські потреби.
7. Наука і національна безпека.
8. Наука і влада. Проблема державного регулювання науки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 8/22

Тема 9. Наукові традиції та наукові революції (ЗК01, ПРН 08)

1. Взаємодія традицій і виникнення нового знання.
2. Проблема наукових традицій. Різноманіття наукових традицій.
3. Наукові революції як перебудова підстав науки.
4. Глобальні революції і зміна типів наукової раціональності.
5. Концепція «наукових революцій» Т. Куна.
6. Перша наукова революція і формування наукового твань раціональності.
7. Друга наукова революція і зміни в типі раціональності.
8. Третя наукова революція і формування нового типу раціональності.
9. Четверта наукова революція: тенденції повернення до античної раціональності.
10. Проблемно-трансдисциплінарна модель (Mode-1 і Mode-2) еволюції наукового знання Х. Новотні та Майкла Гіббонса.
11. Нелінійна коеволуційна модель інноваційного розвитку («потрійна спіраль») Г. Іцковіча та Л. Ледейдорфа.

Тема 10. Філософські засади сучасної наукової картини світу (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Цілісність, ціле та тотальне ціле як типи цілісності систем, що самоорганізуються.
2. Тотальне ціле як результат самоорганізації.
3. Живе як четвертий квантовий рівень організації природи.
4. Філософські засади сучасної наукової картини світу: причинність і детермінізм.
5. Філософська критика лапласівського детермінізму.
6. Синергетика. Самоорганізація як спонтанне виникнення цілісних складних утворень в однорідному до цього середовищі. Математичні моделі динамічного хаосу.
7. Філософські засади сучасної наукової картини світу: простір і час.

Тема 11. Особливості сучасного етапу розвитку науки (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Головні характеристики сучасної, постнекласичної науки.
2. Освоєння синергетичних систем, які саморозвиваються, і нові стратегії наукового пошуку.
3. Глобальний еволюціонізм і сучасна наукова картина світу.
4. Осмислення зв'язків соціальних і внутрішньо наукових цінностей як умова сучасного розвитку науки.
5. Постнекласична наука і зміна світоглядних орієнтацій техногенної цивілізації.
6. Сцієнтизм та антисцієнтизм.
7. Міждисциплінарність як модус сучасного наукового дискурсу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 9/22

Тема 12. Філософське осмислення глобальних проблем сучасності. Наука і сучасна система вищої освіти (ЗК01, ЗК05, ПРН 08).

1. Глобальні проблеми людства: різноманіття філософських підходів до осягнення глобальних проблем.
2. Роль науки у вивченні та розв'язанні глобальних проблем.
3. Глобальні проблеми сучасності та постнекласична методологія.
4. Римський клуб і його вплив на глобальне мислення: від звіту 'Межі зростання' до сучасності
5. Наука, техніка, технологія.
 - a. Взаємозв'язок техніки і науки.
 - b. Техніка як соціокультурний феномен.
 - c. «Технократична концепція» та її критика.
6. Концепція сталого розвитку суспільства. Ноосферна стратегія сталого розвитку.
7. Національна безпека в контексті глобальних проблем. Тероризм як транснаціональна проблема.
8. Міжнародне стратегічне середовище та ядерні загрози.
9. Ядерна безпека: глобалізаційні аспекти запобігання міжнародним конфліктам.
10. Болонський процес як процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи.
 - a. Історія розвитку Болонського процесу.
 - b. Зміст і головні складові Болонського процесу.
 - c. Учасники Болонського процесу.
11. Організація наукової та педагогічної діяльності в ЗВО Європи.
12. Організація навчання воєнним наукам у системі вищої освіти.
13. Еразмус як програма обмінів студентів, викладачів та науковців країн-членів Євросоюзу.
14. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті.

Тема 13. Філософські засади професійної діяльності науково-педагогічних працівників (ЗК01, ПРН 08)

1. Професійні компетентності науково-педагогічного працівника.
2. Кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічного працівника.
3. Правові основи діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи.
4. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи.
5. Теоретичні основи професійного розвитку та кар'єрного зростання науково-педагогічних працівників в умовах інтеграції вищої освіти і науки.
6. Управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників.
7. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників на основі компетентнісного підходу.
8. Основні завдання системи та процедури забезпечення якості вищої освіти,
9. Система стандартів вищої освіти.
10. Місце наукової діяльності викладача у методичному забезпеченні навчального процесу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 10/22

11. Напрямки структурного реформування вищої освіти України з огляду на Болонський процес.

12. Філософія вищої освіти.

13. Сучасні теорії освіти: біхевіоризм, неопрогресивізм, есенціалізм, конструктивізм, критична педагогіка.

14. Проблеми філософії освіти: логіка та критичне мислення, трансформативна освіта, навчання та освіта дорослих, освіта за спеціальністю «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)».

15. «Суспільство 5.0». Архітектоніка освіти в умовах п'ятої промислової революції: виклики та перспективи.

Тема 14. Філософія безпеки, війни та миру (ЗК01, ЗК05, ПРН 08)

1. Безпека як базова цінність суспільства. Соціально-філософські витоки становлення концепту безпеки.

2. Філософська природа концепції безпеки.

3. Концепт «безпека» в історії філософії.

4. Національна безпека як філософська категорія. Семантика війни і миру.

5. Характеристика культурологічного рівня регуляції безпеки.

6. Права людини та національна безпека.

7. Природа та змістовні виміри війни і соціального насильства.

8. Уявлення про війну та мир: від філософії стародавнього світу до німецької класичної філософії.

9. Дослідження проблем війни і миру А. Тойнбі в межах цивілізаційної теорії та сутність війни у концепції «гри» Й. Гейзинги.

10. Ідеї О. Шпенглера про цикли цивілізаційного розвитку та культурна детермінанта в циклічній теорії змін П. Сорокіна.

11. Війни як наслідок взаємодії систем вищих цінностей суспільств та соціальна теорія революції П. Сорокіна.

12. Війна і доля людства в екзистенціалізмі (Ф. Ніцше, Я. Буркгардт, К. Ясперс).

13. Концепція «політичного реалізму» (неопозитивізм) та дихотомія «мир» і «війна» у площині міжнародних відносин.

14. Принципові особливості збройних конфліктів (війн) у постіндустріальну епоху.

15. Дестабілізація політичної та економічної ситуації як пріоритет у війнах постіндустріальної епохи.

16. Геоекономічна та інформаційна складова як сучасних військових стратегій.

17. Сучасні тенденції воєнної глобалізації.

18. Духовні основи сталого людського розвитку і безпеки суспільства.

19. Соціально-психологічний рівень регуляції безпеки і сталого розвитку суспільства.

20. Прагматика війни та ціна миру: стратегія перемоги та дискурс умиротворення.

21. Ядерний тероризм як загроза міжнародному правопорядку, протидія ядерному тероризму (фізична ядерна безпека).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 11/22

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФІЯ НАУКИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ								
Тема 1 Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна	10	2	2	6	–	–	–	–
Тема 2 Природа науки	9	2	–	7	–	–	–	–
Тема 3. Стадії розвитку науки	11	2	2	7	–	–	–	–
Тема 4. Філософія науки XIX-XX ст.	12	2	2	8	–	–	–	–
Тема 5. Особливості наукової діяльності. Етика науки.	8	2	2	4	–	–	–	–
Тема 6. Структура наукового знання.	11	2	2	7	–	–	–	–
Тема 7. Методологія наукового пізнання	12	2	2	8	–	–	–	–
Модульний контроль 1	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за змістовий модуль 1	75	14	14	47	–	–	–	–
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ НАУКИ								
Тема 8. Наука як соціальний інститут	8	1	1	6	–	–	–	–
Тема 9. Наукові традиції та наукові революції	8	1	1	6	–	–	–	–
Тема 10. Філософські засади сучасної наукової картини світу	11	2	2	7	–	–	–	–
Тема 11. Особливості сучасного етапу розвитку науки	11	2	2	7	–	–	–	–
Тема 12. Філософське осмислення глобальних проблем сучасності. Наука і сучасна система вищої освіти	13	4	2	7	–	–	–	–
Тема 13. Філософські засади професійної діяльності науково-педагогічних працівників	11	2	2	7	–	–	–	–
Тема 14. Філософія безпеки, війни та миру	11	2	2	7	–	–	–	–
Модульний контроль 2	2	–	2	–	–	–	–	–
Разом за змістовий модуль 2	75	14	14	47	–	–	–	–
ВСЬОГО	150	28	28	94	–	–	–	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 12/22

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФІЯ НАУКИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ			
1	Тема 1. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна	2	–
2	Тема 2. Природа науки	–	–
3	Тема 3. Стадії розвитку науки	2	–
4	Тема 4. Філософія науки ХІХ-ХХ ст.	2	–
5	Тема 5. Особливості наукової діяльності. Етика науки	2	–
6	Тема 6. Структура наукового знання	2	–
7	Тема 7. Методологія наукового пізнання	2	–
Модульний контроль 1		2	–
Разом за змістовий модуль 1		14	–
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ НАУКИ			
8	Тема 8. Наука як соціальний інститут	1	–
9	Тема 9. Наукові традиції та наукові революції	1	–
10	Тема 10. Філософські засади сучасної наукової картини світу	2	–
11	Тема 11. Особливості сучасного етапу розвитку науки.	2	–
12	Тема 12. Філософське осмислення глобальних проблем сучасності. Наука і сучасна система вищої освіти	2	–
13	Тема 13. Філософські засади професійної діяльності науково-педагогічних працівників	2	–
14	Тема 14. Філософія безпеки, війни та миру	2	–
Модульний контроль 2		2	–
Разом за змістовий модуль 2		14	–
РАЗОМ		28	–

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФІЯ НАУКИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ			
1	Тема 1. Філософія науки як спеціальна філософська дисципліна. 1. Роль позитивізму, емпіріокритицизму, неопозитивізму, постпозитивізму у становленні філософії науки.	6	–
2	Тема 2. Природа науки. 1. Наука як особливий тип знання. 2. Атрибутивні характеристики наукового знання. 3. Співвідношення науки і філософії. 4. Наукове і міфологічне знання. 5. Наукове і повсякденне знання. 6. Наукове і релігійне знання. 7. Наукове і позанаукове знання.	7	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 13/22
№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		денна форма	заочна форма	
1	2	3	4	
3	Тема 3. Стадії розвитку науки. 1. Первісний етап розвитку знання.	7	–	
4	Тема 4. Філософія науки XIX-XX ст. 1. Модель мережевої організації теоретичного знання Лоуренса (Ларрі) Лаудана.	8	–	
5	Тема 5. Особливості наукової діяльності. Етика науки. 1. Мова науки.	4	–	
6	Тема 6. Структура наукового знання. 1. Наукова картина світу.	7	–	
7	Тема 7. Методологія наукового пізнання. 1. Методологія науки і наукова раціональність. 2. Фундаментальні і прикладні дослідження в науці.	8	–	
Разом за змістовим модулем 1		47	–	
Змістовний модуль 2. Філософські основи сучасної науки				
8	Тема 8. Наука як соціальний інститут. 1. Наука, людина, повсякденність. 2. Наука як відповідь на людські потреби.	6	–	
9	Тема 9. Наукові традиції та наукові революції. 1. Проблема наукових традицій. Різноманіття наукових традицій.	6	–	
10	Тема 10. Філософські засади сучасної наукової картини світу. 1. Філософські засади сучасної наукової картини світу: простір і час.	7	–	
11	Тема 11. Особливості сучасного етапу розвитку науки. 1. Міждисциплінарність як модус сучасного наукового дискурсу.	7	–	
12	Тема 12. Філософське осмислення глобальних проблем сучасності. Наука і сучасна система вищої освіти. 1. Організація наукової та педагогічної діяльності в ЗВО Європи. 2. Еразмус як програма обмінів студентів, викладачів та науковців країн-членів Євросоюзу. 3. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті.	7	–	
13	Тема 13. Філософські засади професійної діяльності науково-педагогічних працівників. 1. Проблеми філософії освіти: логіка та критичне мислення, трансформативна освіта, навчання та освіта дорослих, освіта за спеціальністю «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)».	7	–	
14	Тема 14. Філософія безпеки, війни та миру. 1. Геоекономічна та інформаційна складова як сучасних військових стратегій. 2. Сучасні тенденції воєнної глобалізації. 3. Духовні основи сталого людського розвитку і безпеки суспільства. 4. Соціально-психологічний рівень регуляції безпеки і сталого розвитку суспільства. 5. Ядерний тероризм як загроза міжнародному правопорядку, протидія ядерному тероризму (фізична ядерна безпека).	7	–	
Разом за змістовим модулем 1		47	–	
РАЗОМ		94	–	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 14/22

7. Індивідуальні самостійні завдання

Підготовка доповідей, виконання наукових творчих завдань та написання есе щодо проблемного питання з філософії науки, а також визначення внеску філософів у становлення та розвитку філософії безпеки, війни та миру, філософії економіки і сталого розвитку.

Виконання завдань визначення ролі й місця філософів передбачає:

- встановлення приналежності до наукових шкіл, філософських течій, напрямів конкретного дослідника;
- визначення основоположних засад вчення школи (напрям, течія) та особистого внеску філософа в їх розробку;
- аналіз змісту основних праць філософа;
- з'ясування, який розвиток отримали його ідеї в історико-філософському дискурсі.

Пропоновані теми:

- Проблеми політики, війни та миру у працях Т. Гоббса.
- Проблеми політики, війни та миру у працях І.Канта.
- Проблеми політики, війни та миру у працях Г.Гегеля
- Проблеми політики держави та війни у працях К.Клаузевіца.
- Світоглядні засади «стратегії непрямих дій» Б.Х.Ліддел Гарта.
- Фундаментальні принципи воєнної стратегії Дж.Фуллера.
- Проблеми війни і миру між народами у контексті світової історії у працях Р. Арона.
- Війна як внутрішнє переживання у поглядах Е. Юнгера.
- Екологічна етика як філософська проблема у погледах А. Швейцера.
- Вчення про ноосферу П. Тейяра де Шардена у контексті філософії сталого розвитку.
- Ідеї У. Бека та філософія сталого розвитку.
- Соціальна «теорія структурації» Е. Гіденса.
- Людська природа і відновлення соціального порядку у працях Ф. Фукуяма.
- Запобігання ядерному тероризму: міжнародне співробітництво та контроль ядерних матеріалів.
- Чорний ринок ядерних матеріалів: як боротися з тіньовими загрозами?
- Технології майбутнього та ядерний тероризм: нові виклики безпеці.
- Критика ідей Римського клубу: чи існують межі зростання?

Підготовка есе передбачає:

Необхідність чітко, лаконічно і водночас аргументовано висловити власні думки, міркування та уявлення про певні проблеми чи факти щодо філософії науки з урахуванням того, що воно не претендує на визначальне або вичерпне трактування предмета.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 15/22

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПРН 08. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичних та емпіричних досліджень національної безпеки, комп'ютерне моделювання, наявні літературні дані	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (мозковий штурм) – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН 08. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичних та емпіричних досліджень національної безпеки, комп'ютерне моделювання, наявні літературні дані	– Усне опитування, участь у дискусії – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу змістових модулів навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за змістові модулі навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу змістових модулів навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестів.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни або наприкінці семестру. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 16/22

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	60	–
Виконання завдань модульного контролю	40	–
Підсумкова семестрова оцінка	100	–

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	–
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	–
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	20	–
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	–

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	14	–
Участь у дискусії	8	–
Виконання тестових завдань	18	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	40	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = (P_{\text{В100}} \times \text{ВК}_{\text{В}} + P_{\text{Уд100}} \times \text{ВК}_{\text{Уд}} + P_{\dots} \times \text{ВК}_{\dots}) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{\text{В100}}$, $P_{\text{Уд100}}$, P_{\dots} – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$\text{ВК}_{\text{В}}$, $\text{ВК}_{\text{Уд}}$, ВК_{\dots} – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання іншого виду робіт, визначеного викладачем. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, які встановлені за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання цих робіт (дані для розрахунку вагових коефіцієнтів наведено в табл. «Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять»);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 17/22

$K_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що встановлені за виконання завдань під час навчальних занять, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань модульного контролю 1	20	–
Виконання завдань модульного контролю 2	20	–
Разом за виконання завдань модульного контролю	40	–

Якщо здобувач вищої освіти виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. За складання екзамену здобувач вищої освіти може набрати 40 балів. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю у формі екзамену, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою повторно опанувати окремі змістові модулі навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчальної дисципліни чи її окремих складових частин визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18/22

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D		64-73
E	Задовільно	60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№	Український термін	Англійський переклад
1	2	3
1	Наукове знання	Scientific knowledge
2	Епістемологія	Epistemology
3	Методологія науки	Methodology of science
4	Фальсифікація	Falsification
5	Теорія	Theory
6	Гіпотеза	Hypothesis
7	Експеримент	Experiment
8	Наукова революція	Scientific revolution
9	Критика	Critique
10	Раціональність	Rationality
11	Парадигма	Paradigm
12	Науковий метод	Scientific method
13	Спостереження	Observation
14	Емпіризм	Empiricism
15	Індукція	Induction
16	Дедукція	Deduction
17	Логіка	Logic
18	Прогрес науки	Progress of science
19	Об'єктивність	Objectivity
20	Суб'єктивність	Subjectivity
21	Межі науки	Limits of science

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19/22
1	2	3		
22	Інтердисциплінарність	Interdisciplinarity		
23	Постнекласична наука	Post-nonclassical science		
24	Наукова етика	Scientific ethics		
25	Філософія техніки	Philosophy of technology		
26	Безпека	Security		
27	Війна	War		
28	Мир	Peace		
29	Конфлікт	Conflict		
30	Глобальні виклики	Global challenges		

12. Рекомендована література

Основна література

1. Бехруз Х. Н., Мануїлова К. В. Ядерний тероризм як загроза міжнародному правопорядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 581–584. URL: http://lsej.org.ua/3_2023/132.pdf

2. Вступ до історії та філософії науки (Barseghyan, Overgaard та Rupik) (ukrayinska.libretexts.org) <http://surl.li/gncuzk>

3. Гоян І.М., Матвієнко І. С., Сторожук С.В., Філософія науки: навчальний посібник; за ред. С.В. Сторожук, 4-те видання, виправлене і доповнене. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 420 с.

4. Луговий В. І., Саух П. Ю., Таланова Ж. В. (2022). Аспірантська підготовка як фактор університетської конкурентоспроможності: аналітичний огляд стану в Україні. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4136>

5. Максюта М., Соколова О. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2020. 310 с.

6. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник; О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>

7. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Філософія та методологія науки у контексті сучасної університетської освіти. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2021. № 4. С. 146-152. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2021_4_21.

8. Розман І. І. Філософія і методологія: динаміка розвитку науки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. Вип. 1. С. 242-244. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2022_1_55.

9. Саух П. Ю., Саух І. В. «Суспільство 5.0». Архітектоніка освіти в умовах п'ятої промислової революції: виклики та перспективи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5 (2), С. 1-7. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5223>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20/22

10. Слюсар, В., Яблонська, Н., Зайко, Л., Панченко, Н. Формування цифрової стійкості у підготовці фахівців з національної безпеки та вчителів «Захисту України». *Society and Security*. 2024. № 2-3(3). С.106-111.
<https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8636/106.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

11. Слюсар В., Яблонська Н., Мосієнко О. Формування лідерських soft skills в закладах вищої освіти (на прикладі підготовки вчителів «Захисту України»). *International Scientific Journal of Universities and Leadership*. 2024. №17. С. 66-76.
<https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8687/247.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

12. Соколовська О. М. Глобальна ядерна безпека: актуальні наголоси політики. *Вісник НТУУ" КПІ" Політологія. Соціологія. Право*. 2023. №. 1 (57). С. 128 – 134.
<https://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/280813>

13. Стамат В. Ядерна безпека: глобалізаційні аспекти запобігання міжнародним конфліктам. Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 14-17.
URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10793/1/14-17.pdf>

14. Філософія освіти : навчальний посібник. 2-ге видання / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенка [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.
https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33916/Filosofia%20Osvity_2021.pdf?sequence=1

15. Червона Л. М., Слюсар В.М. Гуманітаристика у пошуках відповідей перед сучасними викликами. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. № 6(1), С. 1 – 6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6128>

16. Griffen L. O., Ryzheva N. O. Artificial intellect and human nature. *Studies in history and philosophy of science and technology*. 2023. Vol. 32 № 1. Pp. 3 – 18.
<https://vestnikdnu.dp.ua/index.php/ifnit/article/view/144/151>

17. Klepko S. Controversies in the Ukrainian field of philosophy of education. *Filosofiya Osvity. Philosophy of Education*. 2023. № 29 (1), Pp.153–179.
<https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-1-9>

18. Slyusar V., Vitiuk I., Volkova K. Political violence: the attributive dimension. *Society and Security*, 2024. №1(2), Pp.64–68. [https://doi.org/10.26642/sas-2024-1\(2\)-64-68](https://doi.org/10.26642/sas-2024-1(2)-64-68)

19. Slyusar V., Kozlovets M., Horokhova L., Chaplinska O. Phenomenon of targeted advertising in postpanoptic society. *Humanities Studies: Collection of Scientific Papers*. 2021. 8 (85). P. 48–56. doi: <https://doi.org/10.26661/hst-2021-8-85-05>

20. Slyusar V. M., Shkil L. L., Slyusar M. V. Substantive approach to the definition of «advertising»: philosophical and communicative aspect. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2021. 9 (86). P. 103 – 112. doi: [https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2\(90\).2021.103-112](https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2(90).2021.103-112)

21. Yakovleva O., Slyusar V., Kushnir O., Sabovchuk A. New Trends in Scientific and Technological revolution (STR) and Transformation of Science and Education Systems in the Paradigm of Sustainable Development. *E3S Web of Conferences. EDP Sciences*. 2021 Vol. 277. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202127706006>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 21/22

Допоміжна література

1. Безтелесна Л. І., Печенюк А. В. Управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників : монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 198 с.
2. Глобальні цілі сталого розвитку. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>
3. Гудков С. Філософія економіки: праксеологічне значення для України. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2018. № 1. С. 45-55.
4. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І., Чуйко В. Л. Філософія науки: підручник; за ред. І. С. Добронравової. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.
5. Замула І., Давидова І., Кірейцева Г., Корбут М., Травін В. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект. Навчальний посібник. Житомир: ЖДТУ, 2017. 200 с.
6. Ільїн В.В. Україна в парадигмі фінансово-економічних викликів цивілізації. В Цивілізаційний вибір України і соціальний прогрес., Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. С. 108-134.
7. Кадикало А. М. Аспекти трансформації орієнтирів наукового мислення. Практична філософія. 2016. № 4. С. 134 – 140.
8. Кубальський О. Впровадження в університетах наукової освіти і залучення талановитої молоді до науки. Філософія освіти. Philosophy of Education, 2022. № 28(2). С. 118 – 128. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-2-6>
9. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
10. Литовченко І. В. Віртуалізація соціальної реальності та соціальних інститутів в умовах розвитку інформаційного суспільства. Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія. Культурологія. 2020. №. 1. С. 64-66. Режим доступу: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.33.15641>
11. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с. <https://surl.li/bepwus>
12. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/dca98cbd-487b-43eb-86ef-d5c4634bf16c/content>
13. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. 184 с.
14. Петькун С. М., Шеремета О. М., Пенцак П.В. Інформаційні комунікації як філософія бізнесу. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 4 (30). С. 123-128.
15. Рябченко В.І. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій світоглядно-компетентнісного підходу. [Монографія]. Київ: Фітосоціоцентр, 2015. 674 с.
16. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.08- 05.01/256.00.1/ ДФ/ ОК2-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/22

17. Синяков С. В., Юрченко Е. А. Філософія та економічна наука. Економіка та управління на транспорті. 2016. Вип. 3. С. 154–160.

18. Філософія глобальних проблем сучасності: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів [Кол. авторів; за наук. ред. Арістової А. В.; упорядн. словн. Волобуєва С. В.]. Київ: НТУ, 2016. 184 с.

19. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.

20. Чандрян Н. Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. Київ: Наш формат, 2018. 280 с.

21. Ченбай Н. А. Трансформації духовної культури особистості в умовах становлення інформаційного суспільства. Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. 2018. № 1, С. 129-132. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnau_f_2018_1_32.pdf

22. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки. Підручник. Харків, 2017. 177 с.

23. Ящук Т. І. Господарство як предмет аналізу в сучасній практичній філософії. Філософська думка. 2017. № 3. С. 24–40.

24. Laktionova A. Philosophy of Engineering and Design Technological Actions: Rationality, Argumentation, Modelling. Filosofiya Osvity. Philosophy of Education, 2023. № 29(1), 125–140. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-1-7>

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>

2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>

3. Архів журналу «Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences» <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS>

4. Архів журналу «Humanities Studies» <http://humstudies.com.ua/issue/archive>

5. Архів журналу «Філософія освіти. Philosophy of Education» <https://philosopheducation.com/index.php/philed/issue/archive>

6. Архів журналу «Філософська думка» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>

7. Спеціалізована е-бібліотека філософської літератури Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=

8. Stanford Encyclopedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/>